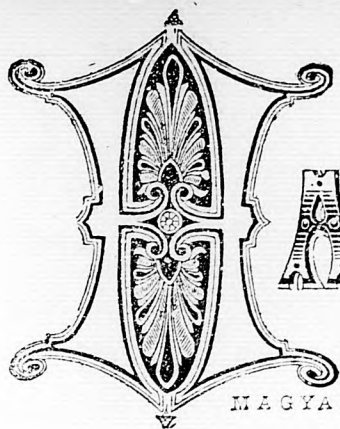

Budapest, 1882. Junius 25.

23. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETISZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

Szerkesztőség: váczli-utca 24. sz.
Kiadó hivatal: váczli-utca 3. sz. a
„Harmonia” társulat zeneműkeres-
kedése.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 frt
Félévre	3 frt
Negyedévre	1 frt 50 kr.

T. olvasóinkhoz!

Félévi pályafutását fejezte be e számmal a »Harmonia«, hogy újult erővel kezdhesse a másik félévhez. Mik voltunk eddig, mily elveknek hódoltunk, mily irányban haladtunk, láthatták t. olvasóink eddigi számainkból. Ez irány folytatását ígérhetjük ezentúl is, mindenben a régiek maradjunk, híven és következetesen.

Egy eredményt elértünk már eddig, azt, hogy különösen a zenei téren a »Harmonia« közös találkozó pontjául szolgált, zeneéletünknek csaknem minden kiválóbb egyéne, részint saját neve alatt, részint névtelenül részt vett a művészvilágot érdeklő kérdések megvitatásában, mi kötelességünknek csak azt tartottuk, hogy a tárgyalás megőrizze az okvetlenül szükséges objektivitást és személyivé ne legyen -- tárgyi helyett. Tért engedtünk ennél fogva minden nyilatkozványnak, mely a szakbírálat szempontjából megállotta helyét, ha mindjárt saját véleményünkkel ellenkezett is a kifejtett nézet. Kötelességünk képtette ezt azon körülmény, hogy Magyarországon jelenleg a »Harmonia« az egyetlen szaklap, mely a zenével általánosabb szempontból foglalkozik, úgyszintén a képzőművészetek terén pedig általában egyedüli.

Megkönnyíté feladatunkat a kiadó tulajdonos társulat és közöttünk, a lap szellemi irányára vonatkozó szerződés, melynek értelmében teljesen függetlenül és minden tekintettől menten haladhatunk, az összes korlátozás csakis abban rejlik, hogy a társulat szigorúan felfogott érdekei ellen nem foglalhatunk állást. E korlátozás, melyet már maga a józan ész önkéntelenül sugall, valóban oly fogalom, mely a szerkesztőség irányát kezdettől fogva sem befolyásolta, mintán a társulat ér-

dekei a magyar zeneművészet érdekei is egyuttal, állván maga a társulat az összes kiválóbb magyar zeneművészekből

Azon általános elfogultsággal szemben, melylyel exekutív művészeink találkoznak, ha a tollat kezükbe véve, egyes kérdések tisztázását a szaklapok útján kísérlik meg, a szerkesztőség kötelességének ösmeri saját felelősségével fedezni munkatársait. Egyes cikkeink gyakran találkoztak visszatetszéssel az elfogultság részéről s a borsosabb igazságok kimondása számos találgatásokra adott alkalmat és sokoldalú szemrehányásokra. Ez azonban nem fog bennünket visszariasztani, hogy a jelen állapotok valódi tükrét föltüntelve, ne szálljunk síkra ott a hol kell úgy egysek, mint testültek és intézetek ellen, a szükséges erélylyel.

Ép ezért, névtelenül működő munkatársainkat a kellemetlenségek-től megóvándók, kijelentjük, hogy a névvel jelölt cikkekért csupán a illető cikkiró, a névtelenekért pedig csakis a felelős szerkesztő viseli a felelőség terhét.

Lapunk iránycikkeit ez értelemben jelesebb szakerők írják, külföldi tudósításainkkal legtöbbször az összes europai szaklapokat megelőztük, miután levelezőink szivessége ezt megkönnyíté nekünk. bírálatainkban a szigorú tárgyilagosság mértékét iparkodtunk megőrizni, tárcánk pedig a művészetek körébe vágó cikkeken kívül művészeti rajzokat, színházi csevegéseket, zenei novelleket karcolatokat is közöl. Hírvolatunk folyvást az események színvonalán áll, különös figyelmet szentelvén a hazai művészeteknek, minden téren.

Ezek után teljes bizalommal kérjük fel t. olvasóinkat a további pártfogásra. Akik előfizetése e számmal lejárt, fölkérjük, méltóztassanak megújítani, sőt lapunkat ismerőseik szives figyelmébe ajánlani

A »Harmonia« előfizetési árai a lap homlokán láthatók.

A szerkesztőség.

A nemzeti színház zenekarának magyarosodása.

A magyarosodás óriási léptekkel halad előre, a társadalom, az ipar, kereskedelem magyarosodik, s nincs már messze az az idő, mikor hazánk minden lakosa büszkén fogja magát magyarnak vallani.

E hazafias törekvés természetesen ott akad a legnagyobb ellenállásra, hol szerencsétlen körülmények a már leküzdöttnek vélt akadályokat újra felszínre vetik.

A germanizmus és szlávizmus egyik bevehetlen vára nálunk a nemzeti színház zenekara, mely nagyrészt ma is olyan német, mint a milyen a 30-as években volt. A magyarok benne egyes szigeteket a tenger zajló hullámai között.

S miért van ez így, miben rejlik ennek oka?

Abban, hogy a zenekari tagokat a bécsi és prágai zenedékből kell szerződtetni, mert a hazai zeneintézetek nem produkálnak fúvó hangszer-

zenészeket. A zenekarban levők nagy része idegenek lévén, az egész testület idegen szellemben gondolkodik, s féltékenyen őrzi érdekeit el annyira, hogy minden újabb állás betöltésénél szolidariter küzd annak magyar általi betöltése ellen. Az egyedüli hangszer, mely nagyrészt magyarok által van betöltve, a hegedű.

Ez ellen persze, tekintve a budapesti nemz. zenede nagy produkcióját, hiába küzdenek a magyarfalók — annál inkább éreztetik befolyásukat a többi hangszereknél, melyeknél nem kell konkurenciától tartaniok.

X Y. vegyük például hárfás, bevándorol Csaszlauból s szerződtetik a zenekarba. Addig mig olyan szegény mint a templom egere, szerényen meghuzza magát, mihelyt azonban felviszi az Ur Isten a dolgát, s »Haustrherr« lesz belőle, a legnagyobb impertinenciával mutatja ki foga fehéret, s olyan tizenhárom próbás magyarfaló lesz belőle, mintha fél századon át a »N. Fr. Presse« munkatársa lett volna.

Fitymálja a magyar művészetet, a hazai művészeket neki csakis a »Herr von Pamschabl« hegedű virtuoz és a »Frau von Kempele« zongora virtuoznő tudnak imponálni, mert ők a nagy német nemzet szülöttjei s a prágai zenedében tanulták el Orfeusz mesterségét.

Egyszerre csak megürül az egyik vagy másik állás. Hopp! gondolja magában a csaszlaui bevándorlott, ez jó lesz a bátyámnak, a másik meg annak fiának, s így lassankint behozza családját. Ezek mindannyian németek, ezek gyermekei megint azok. Tessék ezeket magyarosítani.

Ily körülmények között nincs mit csodálkoznunk azon, ha azt tapasztaljuk, hogy a magyar zeneművészet a nemz. színház zenekara által, nem hogy emeltetnék, hanem tőle telhetőleg elnyomatik.

S ez nagy baj, hogy ez így van.

Ezen segíteni kell, még pedig természetes úton az akcióval reakciót állítván szembe.

Mérvadó körök azzal mentegetődztek eddig: hogy hát honnan vegyenek magyar zenészeket, mikor nincsenek.

Nos hát lesznek.

A budapesti nemz. zenede, mely már eddig is annyit tett a magyar zeneművészet érdekében, s annyi művészt adott már a hazai zeneművészetnek, kik közül már többen világ hírnévnek örvendének — ismét megragadta az iniciatívát, s a fúvó hangszerek tanszékeit rendszeresítette.

Bartay Ede, az intézet érdemdús igazgatója s a magyarosodásnak egyik buzgó apostola, hosszú küzdelem után végre kieszközölte a választmány beleegyezését, s a jövő tanévtől fogva a vadász kürt, trombita, bűgósíp stb. osztályok már működni fognak. A tanítványok ingyen kiképzését fognak nyerni, sőt tanulmányaik bevégezése után az intézet ajánlata folytán könnyen állásba juthatnak.

Felhívjuk a szülők figyelmét ezen fontos ujításra, remélhető, hogy különösen a szegényebb sorsuak közül sokan fogják megragadni az alkalmat, hogy gyermekeiknek biztos és tisztességes kereset módot szerezzenek.

Különben e tárgyra jövő számaink valamelyikében még visszatérünk

Operai polemia.

E hét folytán azon nevezetes esemény történt meg, hogy a nemzeti színház operai igazgatója megszólalt és cáfolatakat küldött a »Budapesti Hírlap« kritikáira, melyek Brethol kisasszony szerződtetése ellen harcoltak. A nevezett lap Brethol helyett azt ajánlotta, hogy egy kezdő énekesnőt taníttassanak külön a drámai énekesnő szakmakör betöltésére.

Erkel Sándor úr erre egy kis levelet intézett a szerkesztőhöz, melyből három válaszu polemia fejlődött ki. A szokatlan esemény s a tárgy érdekes volta egyaránt fölhí bennünket, hogy e polemiát olvasóinkkal megösmertessük.

Ime Erkel úr első levele s a hírlap válasza:

»Mélyen tisztelt szerkesztő úr!

»Becsés lapjának mai számában a »színház és művészet« című rovat első cikkének végén olvasható: »ha a színháznak új drámai énekesnőre van szüksége, a színésziskolából Gunst Irma kisasszonyt léptesse föl meg-hívott vendégük előtt egy próbán, s ha alkalmasnak ítélik.« stb

»Bátorkodom idézett sorok írójának énekművészeti szakavatottságában kételkedni, mert tegyük föl, hogy Brethol k. a helyében egy tenorista vendégszerepelne, idézett soroknak így kellene hangzania: »ha a színháznak tenoristára van szüksége, léptesse föl Ney Dávid urat!«

»Kiváló tisztelettel stb.

Erkel Sándor «

Semmi esetre sem kicsinyeljük azon szerencsét, hogy a t. igazgató úrtól, ki évek hosszú sora óta egyetlen megjegyzést a sajtó részéről nem vett számba, bennünket ily replikával tüntet ki. Szívesen el is hallgatnók e csipős kis billet-doux, hadd legyen igaz a Erkel úrnak is, — azonban a sajtóságos védelemből arra lehet következtetnünk, hogy ő sincs ellenére Brethol k. a szerződtetésének.

Miután azonban mi ezt határozottan károsnak tartjuk, kénytelenek vagyunk fölvilágosítani az igazgató urat tévedése felől.

Kételkedni mindenki szakavatottságában lehet, de nekünk a világért sem jutott eszünkbe az igazgató úr szakavatottságában kételkedni, midőn Margarétha szerepét folyvást altistával énekelte s általában drámai szoprán szerepékre (»Atala«, »Amneris«, »Carmen« stb.) Gunst kisasszonynál még mélyebb hangú altistát, Bartolucci kisasszonyt szerződtetett. Mi t. hát csak az ő intenciója szerint járunk el, midőn egy inkább mezzoszoprán, mint althangu növendéket kiképzetésre ajánlottunk; meg lévén győződve, hogy Gunst kisasszony hangja a kellő magasságnak meg fog felelni helyes képzés után.

Arról is meg vagyunk azonban győződve, hogy ha a tenoristákról

*) = »Vandóka«, Fuchs ... né

való gondoskodás az operaház megnyitására ép oly lázas gyorsasággal fog folyni, mint eddig, — a nyugdíjba lépendő Pauli helyett az igazgató úr bizonyára Ney Dávid urat fogja lírai tenoristául szerződtetni. Félünk, hogy Erkel úr két év múlva ezt sem találja majd szakavatatlanságnak.

Az első felelet után ez következett:

»Mélyen tisztelt szerkesztő úr!

»Bocsánatot kérek, hogy ismét alkalmatlankodom.

»A mai cikkekre következő észrevételeim vannak:

»1. Hogy tisztelt cikkíró úr Bartolucci kisasszonyt altistanőnek klasszifikálja, megerősít tegnap kifejezett nézetemben

»2. Atala szerepeinek kiosztása szerző kívánata szerint történt.

»És végre

»3. A mi azon állítást illeti, miszerint az igazgatóság nem gondoskodik lírai tenorról, erre azt válaszolom, hogy nem való; mert f. é. augusztus 2-ik felében Curiel Károly, a casseli színház első tenoristája fog néhány szerepben (melyek közt »gróf Almaviva« a sevillai borbélyban) szerencsét próbálni.

»Kiváló tisztelettel stb.

»Budapest, 1882. jun. 16

Erkel Sándor.

A t. igazgató úr válaszára néhány pont mondani valónk szintén van. Mindenekelőtt azonban legyen szabad megjegyeznünk, hogy szives felvilágosításait nemcsak örömmel fogadjuk, de sőt kikérjük ezutánra is. Ez hiányzott örökké eddig, az igazgatóság elszigetelte magát a közvélemény közegeitől és süket volt óhajai irányában. Erkel úr két levele azt bizonyítja, hogy ezentúl másképp lesz.

De térjünk feleletünkre:

1. Ha Bartolucci kisasszonyt az igazgató-karnagy úr nem tartja altistanának, miként lehet mégis az, hogy eddig oly altszerepeket énekeltetett vele, mint Azucena, Orsino, a »Rigoletto«-beli altszerep, Fides stb. Csak nem óhajtja magát az igazgató azon gyanuba keverni, hogy a szerinte nem althangu művésznőt ily szerepekkel tönkre akarta tenni?

2. Ha »Atala« szerepeit a szerző hibásan osztá ki (ami a jelen esetben azonban nem áll), nem-e lett volna kötelessége az igazgató-karnagy úrnak közbelépni és énekesnőjét megmenteni? Szolgálhat-e ez mentésül?

3. Legjobban örvendünk azon, hogy Erkel úr lírai tenoristára vonatkozó nézetét közli velünk. Tehát még lírai tenoristát is külföldről fogunk requirálni! Valóban ily nagy mérvű közönyösséget nem tétéleztünk föl. Szabad lesz megtudnunk, vajjon miféle nyelven fogja Curiel úr esetleg a »Kőműves«, »Massarena Horacio«, »Meister Vilmos«, »Piccolino«-ból a festő, »Carmen«-ből Don José és isten tudja hány lírai tenorszerepét énekelni és különösen prózai mondókáit elszónokolni? Tán azt is recitativékkal helyettesíti Káldy úr, a »Don Juan« fényes sikerei után? Avagy Curiel úr egyedül fog olaszul beszélni, míg a személyzet többi része magyarul, mert fájdalom! a lírai és játékdalművek legnagyobb része prózával is el van látva. Avagy ezeket teljesen kihagyják, mint fölöslegeseket?

Bevalljuk, hogy fantaziánk itt igen szegénynek bizonyul s e kérdé-

sek tömkelegéből egy olasz vagy német tenorista Ariadne fonala teljességgel nem tud kivezérelni. Ohajtanók, ha az igazgató úr még egyszer segélyünkre jönne és az általa képzelt helyes utat megmutatná nekünk.

Köszönetünkről előre is biztosítjuk.

Az igazgató úr végválaszát hosszasága miatt csak kivonatban adjuk.

»Hogy miért nem énekellettük --- írja Erkel S. --- Bartolucci kisasszonynyal, --- kit nem tartunk altistának --- Azucénát, Orsinot, Fidest, --- az illető referens szerint alt-szerepeket, --- arra válaszom a következő :

»1. Azucena nem alt, --- hanem mezzo-szoprán szerep, ép úgy mint Amneris; Fides szintén nem alt, --- hanem oly speciális szerep, mely nem számítható csupán egy hangkörhöz, mivel előadójától oly hangterjedelmet igényel, mely a kontra-alt alsó hangjainak határától a drámai magasszoprán felső hangjainak határáig terjed. Bartolucci k. a. hangterjedelme megfelel e szerepnek. Benza Ida is énekelte a nemzeti színházban Fidest s nem jutott senkinek eszébe őt azért altistának vagy Fidest altszerepnek tartani. Szolgáljon bővebb felvilágosításul, hogy Lagrange asszony egyike volt a legjobb Fideseknek s a legelső, ki itt 1850-ben Fidest énekelte, s mellette képes volt »Ilkát«-t és »Luciát«-t, valamint »Hunyady«-ban a számára irt betétet, mely a »háromvonalos«-ig terjed, igazi bravourral énekelni. A mi Orsinot illeti, az mezzo-contralt-szerep, melynek szólama inkább a középső hangregiszterben fekszik, míg az alsó regiszterben nem haladja meg a mezzoszoprán mélységét, melylyel Bartolucci kisasszony rendelkezik s így elég világos, hogy hangterjedelmét illetőleg nem volt okunk Bartolucci kisasszonynyal e szerepeket nem énekeltetni.

»2. Ha »Atala« szerepeit a szerző hibásan osztá ki (a mi jelen esetben nem áll), nem-e lett volna kötelessége az igazgató-karnagy úrnak közbe lépni s énekesnőjét megmenteni?« kérdi a t. referens. Erre válaszom egyszerűen az, hogy »Atala« címszerepének szólama a »kétvonalas h«-ig megy föl s eddig terjed Bartolucci kisasszony hangjának magassága is.

»A hol e szerep szólama eredetileg magasabb volt, ott maga a szerző módosított rajta, s így nem volt ok rá, hogy el ne fogadhattuk volna a szerző intencióit; a veszedelem sem volt oly nagy, hogy énekesnőnk megmentésére kellett volna sietnem. Csupán e szerep és szereplő hangterjedelmének nem ismerése láthat ebben veszedelmet.

»Azzal a kérdéssel, hogy Curiel miféle nyelven fog szerepelni, mely által a tiszt. referens az ügyet más térre kívánta átjátszani, ez alkalommal foglalkozni még korai; nem is függ össze a szerepek és hangok körének és karakterének megítélésével holott én csupán erre vonatkozólag kívántam néhány szerény megjegyzést tenni s nem polemikát kezdeni.

»A tiszt. referens ama propozíciója, miszerint a drámai primadonna-szakot egy »inkább! mezzo-szoprán« színi-képezdei növendékkel véli betölthetőnek, ki referens szerint még Párisba volna küldendő kiképeztetés végett, az oly megoldás lenne, melylyel a mostani hiányt sehogy sem fedeznők; nehéz elképzelni, hogy miként lehetne ez által a jelenlegi szükségét pótolni, nem is reflektálva arra, hogy egy »inkább mezzo-szoprán« hangú növendéket »helyes képzés« által lehet-e drámai magas-szoprán hangú primadonnává kiképezni? Külömben sem lehet iskolás gyermeket primadonnának szerződtetni.

Most még csak a t referens úr azon megjegyzésére akarok felelni, melylyel szememre veti, hogy a lapok megjegyzéseit eddig nem szoktam volt számba venni. Ezt a ref azért hiszi, mert nincseni szokásomban a lapok minden megjegyzésére feleleteket és cáfolatokat tenni. Ha a t referens úr ezt hibának tartja, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy ellenkező véleményben vagyok. A nyilvánosság előtt működöm, s így jogában van mindenkinek működésem felett megjegyzéseket tenni; a méltányosokat számba veszem, de nem érzem magam kötelezve arra, hogy minden megjegyzésre igazgatói programot bocsássak világgá; nem érzem magam kötelezve arra, hogy minden megjegyzésre műszaki felolvasásokat tartssak; és hogy ezen felfogásom helyes, az ellenkező pedig csak meddő szóváltásra szolgáltat ürügyet, arról épen a jelenlegi vita nyújt tanubizonyítást; s ezért egyben kijelentem, hogy e nyilatkozatommal a vitát részemről befejezettnek tekintem, s többé e kérdésben nem nyilatkozom.

Budapest, jun 19. 1882.

Erkel Sándor.

A lap végválasza pedig szintén megrövidítve, ez volt:

»Miután Erkel úr e kis polemiát befejezettnek jelenti ki, nem akarjuk a vitát tovább forgeirozni, különben is óhajtjuk, hogy a t igazgató úrnak legyen igaza, s ezzel operánk sokkal jobb legyen, mint a milyen. A tárgytól eltérő hangterjedelmi nézetkülönbség fölött ítéljen maga a szakértő olvasó; mi eddig a használatban levő tankönyvek és énekiskolák szerinti megkülönböztetések szerint mértük a hangokat; ha a nemzeti színháznál más mértékek léteznek a szokottnál, arról nem tehetünk. Nehogy eljárásunk tehát »rechthaberei«-nak tűnjék fel, nem vitatjuk a dolgot, annyival kevésbbé, mert a színháznál használt hangmérték előttünk ismeretlen.

A lírai tenorista szerzesnek nem azon kényelmes módját értettük, hogy Európában körülnézve a magyar énekesek közül egyet elhalálszunk, hanem (amint egy ízben hosszabban megírtuk) azon eljárást, hogy a színház a szünidők alatt vagy az egyik karnagyát, vagy a főrendezőjét napi díjak mellett elküldi jó hangokat keresni országszerte. S legyen az a jó hangú lény kanászfú vagy szobaleány, kinek a mellett egészséges hallása van, azt vegye föl a színház és képeztesse ki saját számára. Ezek ugyan még csak nem is »iskolás gyerekek« s az igazgató úr bizonyára mosolyogni fog kíváncalmunk fölött, de azon tény is áll, hogy senki sem született egyszerre coloratur-énekesnőnek, vagy első rangú lírai tenoristának.

Nagy hiba nálunk az, hogy mindenki magas szakértelme piedestaljáról beszél művészeti dolgokban. Ma már a színésziskolában is bizonyos zongorázási képességtől teszik függővé a fölvételt, pár év múlva már majd csak kész énekesnőket fogadnak el — növendékekül. Nem csodálnók tehát, ha a nemzeti színház nevetségesnek tartaná ajánlatunkat, mely az ott dívó kényelmes eljárással nem egyezik meg.

Végül fogadja az igazgató úr köszönetünket azon megtiszteltetésért, hogy eddigi működése alatt ez egyetlen felszólalásunkat tartá figyelememéltónak az összes lapok közül, melyek évek óta folyton ostromolták támadásaikkal.

Ezzel a vitát részünkről is befejezzük.«

Czakó Zsigmond drámájában, és Dol sa egyik vígjátékában mutatták be magukat. Eltekintve a választás hibás voltától, átlag igen jó eredményel folyt le a vizsga; a vidéki színpadok néhány jóra való erőt nyernek a jelenlegi növendék-nemzedékben, sőt egyik-másik közülök egykor a nemzeti színház deszkáin is jelcsezen meg fog állhatni.

Kiváló tehetség csak kettő van: egyik saját szerepkörében lépett föl, s így zajosabb hatást arathatott; a másik egészen idegen, és egyéniségével ellenkező alakot ábrázolt, szintén kiváló sikerrel. Amaz Békessy Rózsa k. a., ez Hubay Aranka k. a. Békessy kisasszonyt hangja, temperamentuma, arcéle s alakja a soubrette-szerepkörre utalják s mint ilyen bizonyára elsőrangú lesz Az »egy nő, kinek elvei vannak« című vígjátékban mint Betti szobaleány, maga volt a chic.

Hubay kisasszony komolyabb, nagyobb szabású tehetség. Szakmaköre a dráma, esetleg tragédia. Most mint III-adéves növendéknek nem saját választása szerinti szerepben kellett fellépnie, Bilsennét ábrázolván, egy sötét kedélyű alakot, kinek gyászruhája és ősz haja csak a többi szereplő ijesztgetésére van. E szerepében is konstatálhattuk, hogy erős, terjedelmes és zengő hangja van, mely egyaránt képes heves kitörésekre és lágyúságra. Állásai szabatosak és plasztikusak voltak, játéka átgondolt. — Adorján Bertak. a. szintén szép hang és szép alak, sok bensőséggel, értelmes felfogással. Alsóghy kisasszony szerepe jelentéktelenebb, hogysen tehetségéről ítélhetnénk, kedves megjelenése azonban így is föltűnt. Márkus Etelk. a. társalgási színésznőnek alkalmas lesz ha színezettebb előadásra szokik. Semmi élezést nem vettünk észre szavaiban, s ép úgy megjelenése is nélkülözte a választékosságot. Így első sorban egy ijesztő szőke paróka volt fején, mely arcához teljességgel nem illett. Nők csak akkor vegyenek parókat, ha az elkerülhetlenül szükséges.

A férfiak közül legtöbb színpadi routinnal bír Horváth Zoltán, ki már szerencsésen kezd kibontakozni az utánzásból, mely csaknem minden kezdő színész hibája. Ez alkalommal mint jellemszínész lépett föl, csábító, gyilkoló és megőrülő szerepet adva. Azonkívül a vígjátékban, téves szereposztás folytán az orvos helyett ő adta a szerelmest, holott egyénisége bonvivantra vall. Valódi szerepköre ez lesz, ha drámában is próbálkozik, az semmi esetre sem árt. Szirmai hősszerelmes és később borbélylegény szerepében lépett föl, amabban sok bensőséget, jól választott alaphangot adva ábrázolásának. Kis termete folytán azonban alighanem a jellemszakmára szorul. Komikumá még fejletlen, mesterkelt. Balassa Jakab mint apaszínész használható lesz; bár még miúdig merev, úgy hangja, mint testmozdulataiban. Teljesen nem neki való szerep volt az ugrifüles doktoré, mely derült egyéniséget kíván, nem pedig oly elegikus megjelenést és monoton, tompa hangot.

A többi növendék sokkal kisebb szerepeket kapott, hogysen ítélni lehetne róluk. Jövő évben bizonyára már ők lépnek a jelenleg végzetek helyére; óhajtjuk, hogy a jelenlegieket túlszárnyalják.

K. G.

+ Ferenczi Zoltáné + Paulay Ede úr.
 * * * Gáspár László * * * + Horváth Zoltáné

T Á R C A.

A londoni mütárlat.

— 1882. jun. 16.

Londonnak azon sajátságos előnye van a többi világváros fölött, hogy az idény ott nem őszkor kezdődik, hogy tavaszig tartson, hanem májusban és tart augusztusig. A mindenféle agyonhangversenyezett művészek ilyenkor csődülnek a Themze-városba, az olasz opera most virágzik, hat-hét elsőrangú énekesnőjével, mint jelenleg is: Patti, Lucca, Nilsson, Sembrich, Trebelli és Albani énekelnek egy és ugyanazon színházban, s a festő és képfaragó művészek is most állítják ki esetjük, vésőjük teremtményeit.

A londoni »Salon«, valódi nevén »a királyi művészakadémia évi kiállítása« körülbelül 1300 festményvel és 400 szoborral, metszettel ékeskedik, természetesen mindezt kiválogatva körülbelül 8000 festményből és egyéb mütárgyból, mely miatt a visszautasított $\frac{5}{6}$ -odnak tetemes haragját vonta magára a fölfüggesztő bizottság, mely ezuttal az elfogadó jury is volt.

A művészakadémia kiállítása azonban nem az egyetlen tárlat, mely május elsejétől augusztus elsejéig közönséget vonz. A Westend csakugy hemzseg az apróbb-nagyobb kiállításoktól, melyek nagyrészt a visszautasított művek jelesebbjeiből telnek ki, s mellettük a »Grosvenor Gallery« igen veszélyes versenytársa a »Salon«-nak.

A művészakadémia feladata az angol művészet fejlesztése. Nem az állam tartja fönn szubvencióval, hanem azért az állam és az udvar mégis igen sokat tesznek arra, hogy az akadémia gazdagon virágozhassék. Számos épület, telek és pénz képezi vagyonát alapítvány, adomány és egyéb törvényes módon, míg hathatós kiváltságai őt az angol művészet és főleg a festészet örévé teszik. Körülbelül másfél millió forintnyi vagyona van, míg rendes bevételeit az évi kiállítások, nyaranként a szalon, télen a régi mesterek remekeiből összeállított tárlatok belépti díjai adják.

Ez intézet tagjai ép úgy, mint a francia halhatatlanok, negyvenen vannak, kikhez még 30–40 társ (associates) járul. A taggá választás az illetőnek egy festményébe kerül, a mennyiben tartozik a nagy kitüntetésért egy festményt ajándékozni az akadémiának, mely azt az ugynevezett »diplom-gallery«-ben állítja ki, hol egész éven át ingyen láthatja a közönség az akadémikusok festményeit.

Az akadémiának egyik feladata a festészet, szobrászat és általában a képzőművészetek körébe vágó tudományok tanítása. Bármennyire felel meg e feladatának, a művészetek Angliában még mindig nem emelkedtek azon színvonalra, mely e nagy nemzetnek méltóan megfelelhetne. A baj orvoslására számos értekezlet tartatott, bizottság kiküldetett, eredménytelenül.

De térjünk vissza a Salonra

A szobrászattal igen hamar végezhetünk, mert Angolországban nincs szobrászata. Bizonyos tekintetben még most is áll azon mondás, hogy valódi boszuállás valakit angol szobrász által ércben megörökít-

tetni. A festmények közül is alig emelhetünk ki 7—8 jelentékeny képet és körülbelül egy tucat figyelemreméltót. A vasárnap megejtendő ünnepélyes megnyitás előtt a kiválóbb képekről a következő rövid ismertetést adhatjuk.

Az elsőség pálmája ez évben is bizonyára Leightont, az akadémia kitünő elnökét illeti meg, ki hét igen kedves képet állított ki. Ezek közül kiváló szépek az »eljegyezve« és az »ébredés« címűek, valódi eszményi szépségtanulmányok. Legnagyobb feltűnést azonban »Phryné Eleusisban« című képe fog kelteni. Teljesen ellenkezőleg Gerome ismert gyönyörű Phrynéjével, melynek reszkető alakja az elefántcsont és a rózsaszíneinek csodás bájú vegyülete, Leighton az ő Phrynejének egész amazonias megjelenést, lángvörös hajzatot és öltözéket adott. Két hatalmas márványoszlop között áll az ókor leghíresebb »Naná«-ja, szandáljait már leveté, még egy perc és megtörténik a »shocking«, azaz Phryné mezteletlenül áll ott. Az angol művész azonban szemérmesen tekintettel volt hona etikettnézeteire. Távolról az aegai tenger kék hullámai csillognak s az aláhaldó nap biborsugarai vetik be a terembe vöröses visszfényüket, melynek következtében nyeri Phryné teste azon eleinte szokatlan piros színt.

Collier János »Klytemnästra«-ja szintén becses darabja a tárlatnak. A férjgyilkos nőt azon pillanatban ábrázolja, midőn az a vértől párolgó dárdát fölkapva, az argosi király palotájából kirohan, a népnek hirdetni, hogy Agamemnon megölte, mert ez leányukat Iphigeniát föláldozá. Azon kérlelhetlen törvényre hivatkozik, hogy »aki gyilkol, az meg fog öletni, aki vért ont, annak vére kiomlik.« E kép nagy drámai erővel van festve, színezetének sötétségét még növeli azon körülmény, hogy a palota homlokzata és lépcsői fényezett rézzel vannak bevonva. Némely hibák leszámításával, oly határozott művészi egyéniségre vall a kép, hogy festőjének lényes pályát lehetne bátran jövendőlni.

A királyi akadémia egyik kitünősége Poynter most kivételesen könnyedebb tárgyat választott. »A fürdőben« című képe gyönyörű női testet ábrázol, melynek csodás koloritja, anatómiai arányai a mester kiváló tehetségeit dicsérik, míg a csendéleti részletek, u. m. a márvány medence, s a többi, egy régi római fürdőhöz tartozó tárgyak a rajz és hidegszin-kezelés mesterére vallanak, szerencsésen emlékeztetve Alma Tadema virtuoz technikájára.

Munkácsy Mihály a »Papa névnapja« című képét állítja ki, melyen egy kedves nő virágbokrétát fűz, míg három kedves kicsiny körül zsi-bongva türelmetlenül várja a bokréta elkészültét. Birálat helyett ideírjuk a »Daily Telegr.« erre vonatkozó sorait: »Csaknem azt kell hinnünk, hogy Munkácsynak valamely öcsöce (ha ugyan van öcsöce) készíté e művet, egy oly pezsgővérű, fiatal, eleven művész, ki a világerő sem tudna valamit komolyan venni; mindenkire inkább gondolnánk, mint azon komoly mesterre, ki a jeruzsalemi praetoriumban lefolyt szörnyű jelenetet oly bámulatos erővel festé meg.«

A tájfestményekről esetleg tán máskor.

ZENE.

* Lapunk legutóbbi számában „a zenede érem pályázata” című cikk több felől keltett kíváncsiságot és szerzőjéről sokan olyanokat gyanítottak, kiknek tán ily hangon írnia ez intézetről nem is lehetne. Minden további találgatás elkerülése végett ki kell jelentenünk, hogy a kérdéses cikk szerzője dr. H u b a y K á r o l y.

* Az ide i d e b r e c e n i o r s z á g o s d a l á r ü n n e p é l y r e n d k i v ü l f é n y e s n e k i g é r k e z i k. A h a z a i d a l e g y l e t e k e g é s z h o s s z ú s o r a j e l e n t e t t e b e m á r r é s z t v e v é s i s z á n d o k á t a z e g y e s ü l e t t i t k á r á n á l. D e b r e c e n v á r o s a n a g y e l ő k é s z ü l e t e k e t t e s z, h o g y a k ö z e l g ő ü n n e p é l y t s i k e r ü l t t é t e g y e. A z ö s s z e l ő a d á s o n n a g y k a t o n a z e n e k a r i s f o g k ö z r e m ű k ö d n i, m e l y a k ö z p o n t i v á l a s z t m á n y k é r e l m é r e a t e m e s v á r i h e l y ö r s é g b ű l f o g k i r e n d e l t e t n i. H u b e r K á r o l y o r s z. d a l á r s z ö v e t s é g i k a r n a g y m á r j ó v á l a z ü n n e p é l y k e z d e t e e l ő t t l e u t a z i k D e b r e c e n b e h o g y a s z ű k s é g e s e l ő k é s z ü l e t e k e t m e g t e g y e, s a p r ó b á k a t a z e n e k a r r a l m e g k e z d j e. A d í s z h a n g v e r s e n y é r d e k e s s é g é t n a g y o n e m e l e n d i e l s ő r a n g ú m ű v é s z e i n k k ö z r e m ű k ö d é s e. T u d o m á s u n k s z e r i n t B a r t o l u c c i V i k t o r i n e k. a. N e y D á v i d, R u h o f f g o r d o n k a m ű v é s z é s J u h á s z A l a d á r z o n g o r a m ű v é s z f o g n a k f e l k é r e t n i a k ö z r e m ű k ö d é s r e.

* H u b a y J e n ő e g y m e l o d r á m á n d o l g o z i k j e l e n l e g, m e l y e t K í s s J ó z s e f „S i m o n J u d i t” c í m ű b a l l a d á j á h o z s z e r e z. U g y a n e z t h a n g s z e r e l v e, z e n e k a r i m ű v é f o g j a á t d o l g o z n i, m e l y a b r ű s s z e l i p h i l h a r m o n i k u s o k t é l i h a n g v e r s e n y - m ű s o r á n a k e g y i k u j d o n s á g á t f o g j a k é p e z n i. S z é k e l y I m r e e g y n a g y e t u d e t a n u l m á n y t f e j e z t b e a n a p o k b a n, m e l y l e g k ö z e l e b b s a j t ó a l á k e r ü l — H u b e r K á r o l y f é r f i n é g y e s e k s z e r z é s é v e l v a n j e l e n l e g e l f o g l a l v a, m i u t á n t ö b b d a l e g y l e t a z z a l a k é r e l e m m e l f o r d u l t h o z z á, h o g y i r j o n s z á m u k r a n é g y e s t.

* „M a g y a r I m p r o m p t u” c í m ű s z e r z e m é n y j e l e n t m e g t á r s u l a t u n k k i a d á s á b a n G a á l F e r e n c i g e n t e h e t s é g e s f i a t a l z e n e s z e r z ő t ő l. E t ö r e k v ő t e h e t s é g h a l a d á s a

n a p r ó l - n a p r a é s z r e v e h e t ő s e d d i g i m ű v e i u t á n i t é l v e m é g s o k a t v á r h a t u n k t ő l e. E g y i k e a z o n m o d e r n f i a t a l z e n é s z ű n k n e k, k i k a l a p o s k é p z e t t s é g m e l l e t t k i t a r t ó s z o r g a l o m m a l, s a m ű v é s z e t á l t a l á n o s h a l a d á s a í r á n t i s z e r e n e s é s é r z é k k e l b i r n a k. A z u t o l s ó z e n e a k a d é m i a i v i z s g á l a t o k o n t ö b b k é z i r a t b a n l e v ő s z e r z e m é n y é t a d t á k e l ő, s s z a k t e k i n t é l y e i n k n e k i s f e l t ű n t e z e k n e k t a r t a l m a s s á g a s i n v e n c i ó j a. A z e m l i t e t t r ö g t ö n z e t m a g y a r í r á l y b a n v a n t a r t v a s a m a g y a r z e n e i r o d a l o m t e r é n l e g a l á b b n y o m t a t á s b a n h a s o n l ó n e m j e l e n t m e g.

* V é g h J á n o s a z o r s z. z e n e a k a d é m i a h e l y e t t e s e l n ö k e e g y n é g y k é z r e í r t k e r i n g ő t f e j e z t b e, A l l a g a G é z a, a z e l ő n y ö s e n i s m e r t z e n e i r ő p e d i g e g y k ö n y n y ű m o d o r b a n t a r t o t t „M i g n o n - V a l s e” c í m ű s z e r z e m é n y t.

* M o z a r t a l a p i t v á n y. D r. E e k h a r d a z a l a p i t v á n y t i t k á r a p á l y á z a t o t h i r d e t F r a n k f u r t b a n a M a j n a m e l l e t t k é t s t i p e n d i u m e l n y e r é s é r e, m e l y a b b a n á l l, h o g y a n y e r t e s v a l a m e l y i k h í r n e v e s n é m e t z e n e s z e r z ő n é l i n g y e n k i k é p e z t e t t e s t n y e r a z e n e s z e r z é s b e n. P á l y á z h a t m i n d e n k i, k i a n é m e t n y e l v e t b i r j a, s k i n e k h a z á j á b a n a n é m e t n y e l v r é s z b e n v a g y e g é s z b e n t á r s a l g á s i n y e l v ű l h a s z n á l t a t i k. A p á l y á z ó k t a r t o z n a k e g y d a l t é s e g y v o n ó s n é g y e s t é t e l t k i d o i g o z n i. A p á l y á z a t i k é r v é n y e k f. e v i s e p t. 1 - i g f e n t n e v e z e t t t i t k á r h o z i n t é z e n d ő k.

* K é z i r a t o k é s l e v e l e k á r v e r z e t t e t t e k e l a n a p o k b a n L i p e s é b e n, u g y a n a z o k, m e l y e k r ő l n e m r é g m e g i s e m l e k e z t ű n k. A k é z i r a t o k S c h l e i n i t z i g a z g a t ó h a g y a t é k á b ó l s z á r m a z n a k s ö s s z e s e n 9 2 1 2 M á r k á é r t a d a t t a k e l. A n y i l v á n o s á r v e r é s e n s o k m ű b a r á t v e t t r é s z t, P á r i s b ó l, D r e z d a, D e s s a u, B é c s, s ő t A m e r i k á b ó l i s j ö t t e k á r v e r ő k é l é n k e n b i z o n y i t g a t v á n e z á l t a l a r i t k a k é z i r a t o k í r á n t i é r d e k l ő d é s t.

* A b é c s i „G e s e l l s c h a f t d e r M u s i k f r e u n d e” p á l y á z a t o t h i r d e t k ö v e t k e z ő z e n e m ű v e k r e: 1) E g y e g y f e l v o

násos „Operette“, 2) Egy egy tételű szerzemény tetszés szerinti, s 3) Egy egy tételű szerzemény meghatározott hangszerekre, 4) Egy humorisztikus szavalat zenével vagy a nélkül s végre 5) humorisztikus kép vázlatok. A legnagyobb díj 200 frt. A társulat csakis az első előadás jogát igényli, a pályanyertes művek más tekintetben teljesen a szerzők tulajdona maradnak. A pályázati határidő f. évi szept. 15-e. A

pályaművek a társulat főtítkárához L. A. Zellner tanárhoz intézendők. Utbaigazítással szerkesztőségünk is szolgál.

* Pauli Richárd ur, nemzeti színházunk derék énekese, ki egyúttal kitünő énekmester is, az orsz. zeneakadémia tanárává neveztetett ki. Őszintén örvendünk rajta, hogy az akadémia ily kitünő tanerőt nyert és hisszük, hogy kiváló sikere lesz működésének.

A szinfalak világából.

‡ Bogyó Alajos szintársulata, melyet eddig csak népszimű és drámai előadások után ismertünk, mit esütörtökön „Fatniczá“-ban mutatá be operett szereplőit. Egészben véve az előadás meglehetősen összevágó volt, miben Predits karmester urnak nem kis része van. Kifogásolni leginkább az ének-kart lehet, mely sehogy sem üt meg a szerényebb igényű mértéket sem, ennél fogva jó lesz, ha Bogyó úr hozzálát és azt egy kissé jobban organizálja. A két vendéget u. m. Peterdyné asszony (Lydia) és Erdélyi Marietta k. a. (Wladimir-Fatnicza) a közönség igen szívélyes fogadtatásban részesíté. Peterdyné inkább énekével hatott mint játékkal. Nem úgy Erdélyi Marietta k. a., kit a népszínházból van szerencsénk ismerni, két hibát vettünk észre, melyre figyelmeztetni kötelességünknek tartjuk. Először is, hogy e tér a partitúrától és nem azt és nem úgy éneklé mint azt a zeneszerző írta, másodsor pedig, és ez a vele éneklőre is rosszul h. t. hogy mindig annak szolamába esap át. Elhi-szük, hogy ez egy kissé nehéz és zenei képzettséget kíván, de szükségképen meg kell lennie. Játékban a k. a. inkább kitünt. A férfiszerepek jól be voltak töltve, és a nagyszámú közönség meglegedetten hagyá el a színházat.

‡ Elfogulatlan-ság! Amig Dóczyi Lajos kitünő vigjátéka mint eredeti német mű szerepelt, addig a „Csók“-ot minden bécsi lap a legkitünőbb vigjátékok

egyikéül tüntette föl. Dóczyinak azonban eszébe jutott, hogy hisz e darab voltaképen magyarul íratott meg, hisz a m. tud. Akadémia volt az, mely pályadíjjával kitüntette, s csak azután lön magyarból németre fordítva, hogy a Burgszínháznak egy jó repertoire-darabja legyen. Dóczyi ennek folytán most már úgy iratja a színlapra, hogy „magyarból fordítva“. Az osztrák lapoknak annyira fáj e változtatás s azon tudat, hogy a Burgszínházban egy barbár magyar darabot jónak találnak, hogy legközelebbi előadása után az egyik magyarfaló lap neki ment a darabnak és isten igazában letette; nem hagyván most már rajta sem szellemet, sem stilszépséget, semmit általában. Ez elfogulatlan-ság bizonyára dicséretet érdemel.

‡ Vidéki színészet. Nagyváradról írják: Színészetünkre mindenkép rossz idők járnak; úgy látszik, hogy a nagyvárad közönség mindinkább meggyőződik arról, hogy nyáron nem kényelmes dolog színházba járni. Ha ugyanis hűvös az idő, mint jelenleg s már huzamosb ideje, úgy annyira léghuzamos a mi színkörünk, hogy némely részében bizonyos hűlésre tesz szert az ember, ha ellenben beáll a tropusi meleg, akkor mindenki irtózáván a színkörben uralgó nyomasztó hőségétől, inkább a szabadba menekül, mintsem színházba vágyódnék. Így áll a dolog, s elég szomorú, hogy oly nagy és régi hírnevű város mint Nagyvárad, több nagyon is szükséges és majdnem nélkülözhetlen épület mellőztével, még színházat sem bírt magának építtetni. A mi már a körünk-

ben időző szintársulatot illeti, ugy annak derék igazgatója, M a n s b e r g e r Jakab mindent megtesz az itteni közönség szórakoztatására. A hazai és külföldi irodalom legujabb s legjobb termékei mellett, operettek dolgában is lépést tart a korrallal. Így most utolsó szombatán Andran szép zenéjű operettejét a „Üdvöskét“ hozta színre már másodszer ez idényben. Ez operette, némely hosszadalmasságok kivételével, általános tetszésben részesült, mit különösen a Valentin (Frittellini herceg), Kiss Mihály (Pippó), Rónaszékiné (Bettina) és Szatmári (Loránd) egyes közreműködésének köszönhetni. — Legközelebb P a i l l e r o n mindenütt kedve't „A hol unatkoznak“ című vígjátékát fogjuk látni szinkörünkben. A Blaháné vendégszereplését nagy kíváncsisággal várják mindenfelé, s ez alkalomra a vidékről is sokan készülnek városunkba.

‡ B o i t o „Mefistofeles“ című operája, mely nálunk annyi port vert fel, nemrég a Buenos-Ayres-i „Colon“ színházban óriási sikerrel került színre.

‡ W a g n e r R i c h á r d nak mind a tiz operája egymásután színre fog kerülni a lipesei városi színházban. Minden este egy Wagner-dalmű! sok lesz talán a jámbor lipeseieknek.

‡ P a w l o w s z k y (P á l f i) I r m a k. a. (Svarecz Gyula jó nevű fővárosi énektanárnak tanítványa) f. hó 30-án teszi a népszínházban első színpadi kísérletét. Említett k. a. a „Nap és Hold“ című operettben B e a t r i x szerepét fogja énekelni

‡ U j d a l m ű e k. A L a V a l e t t i

dalmű színházban Crescimano báró „M a r i a T i e p o l o“ című operája nagy tetszéssel adatott A Corina'doi „Teatro C o m m u n a l e“-ban Bianchedi zeneszerző „C e s i r a d' A r a g o n a“ című operája került színre.

‡ A z o t t e n s h e i m i t r a g é d i a, melylyel a lapok most annyit foglalkoznak, legközelebb Bécsben színre kerül. Rullmann Vilmos Gráéban ugyanis szindarabot írt, melyet Gráéban és Laibachban már sikerrel elő is adtak és a melynek tárgya, bonyodalma és eselekménye oly feltűnően hasonlít a szerencsétlen véget ért két francia leány történetéhez, hogy némi esékély módosítással egészen meg fog felelni a szóban forgó szenzációs esetnek. Ez kétségkívül sajátságos véletlen, mert Rullmann, mikor darabját írta, természetesen még sejtellemmel sem bírhatott a két francia leány regényéről.

‡ É r d e k e s s z i n h á z i p e r r e van kilátás Nilsson Krisztina és Gye a londoni olasz opera igazgatója között. Az utóbbi ugyanis közétette, hogy Nilsson Krisztina a jelen és a jövő idényre társulatához szerződött, sőt vele Amerikába is el fog menni. Ezzel szemben Nilsson Krisztina azt állítja, hogy szerződés nem jött létre közöttük. Ő csak levélileg közölte Gye urral a föltételeket, melyek alatt hajlandó volna szerződni. Mivel azonban Gye ur e föltételeket el nem fogadta, ajánlatának kötelező ereje megszűnt. Gye ragaszkodik jogához s így valószínűleg a bíróság lesz hivatva e kérdésben dönteni.

Képzőművészetek.

** A vidéki képkiallítást rendező bizottság a következő levelet intézte az összes hazai művészekhez: A legutóbbi idők hazánk kulturális viszonyainak fejlődését s örvedetes haladását tüntetik föl. Nemzetek kulturviszonyaiban lényeges momentumokat a képzőművészetek képeznek.

Az az általános érdeklődés, mely a hazai művészetek iránt legutóbb nyilvánult, oly örvedetes jelenség, melyet semmi szín alatt sem szabad megengednünk, hogy elenyészen. Ez pedig csak úgy történhetik, hogy ha az ország minden részében a nagy közönséget művészetünk fejlődésével megis-

mertetjük. Alulírottak tehát bizottsággá alakultak s elhatározták, hogy k é p - k i á l l i t á s t rendeznek, melylyel az ország nevezetesebb városait felkeresik. Felhívjuk tehát uraságodat, hogy ebben a kiállításban részt venni és folyó évi szeptember hó végeig nyilatkozatát ez érdemben beküldeni, valamint a kép nagyságát és árát is velünk közölni sziveskedjék. Az egyes művek szállítási, csomagolási s kiállítási költségeit a bizottság fedezi. Eladás esetén a mű árából 10% levonatik. A bejelentések Huttera Béla építészhöz (I. Döbrentei-utca 12. sz.) küldendők. A beküldési határidő és a hely később fognak megállapíttatni és közzététeni. Gr. Zichy Jenő elnök. Huttera Béla, Spányi Béla, Mesterházy Kálmán, Margitay Tihamér bizottsági tagok. Az első kiállítás Székesfehérvárott fog tartatni, utána Debrecen hívta meg a bizottságot.

*** A n a g y s z e r ű m ű i p a r m u z e u m P á r i s b a n egyre jobban közeleg a megvalósulás felé. Erre az elhatározó

lépés a két társulatnak: „Union centrale des beaux-arts appliqués à l'industrie“ és a „Musée des arts décoratifs“ egyesülése volt s az egyesülés folytán keletkezett új társulat most az „Union centrale des arts décoratifs“ nevet visel. Évenként kiállítást rendez a műipar tárgyaiból, azonkívül a dekoratív építészeti és festészeti tárgyaiból, melyek a „Salon“ kiállításából ki voltak zárva

*** E m l é k s z o b o r. Jacquemart, a híres francia művész már befejezte Mariettenek, a nagynevű egyiptológusnak éreszobrát, melyet július 16-án fognak leleplezni Boulogne-sur-Merben, a hol a csak nem régiben elhunyt jeles férfiú született és tanárkodott volt. A leleplezési ünnepélyen képviselve lesz a francia tudományos világ szintugy mint több nevezetes angol tudományos egylet is. A szobor a francia kormány költségén készült s mint írják valódi műremek a maga nemében.

La Hongrie à l'Étranger.

(Redigée par A. Bánfi).

La première représentation de „Nana“, drame en sept tableaux de M. Busnach, tiré du roman génial d'Emil Zola, que tout le monde connaît, a eu lieu le 12 courant, au théâtre populaire devant un public aussi nombreux qu'élégant. La représentation a été satisfaisante. C'est à la géniale interprétation du rôle principal par Mme Ilka Pálmay, une des étoiles de notre théâtre populaire, que revient la plus grande partie du succès. Son tempérament, sa légèreté et son chic unis à une profondeur dramatique incroyable, ont su rendre d'une manière complète le personnage de „Nana“.

L'agonie fut jouée par elle d'une manière fort dramatique. Son effroi, lorsqu'elle se voit dans la glace couverte de petite vérole, ses souffrances, le sentiment d'horreur qui la saisit, tous ces mouvements elle a excellemment rendu. Le public éclatait après chaque scène en applaudissements frénétiques.

La grande réussite de „Nana“ au théâtre populaire a engagé le directeur du même théâtre de faire monter aussi „l'Assomoir“. La première représentation a eu lieu samedi passé. Nous en donnerons compte dans notre prochain numéro.

La semaine passée ont eu lieu les examens public des élèves de notre Conservatoire de Chant. Malgré la chaleur tropicale, foule immense. En général nous avons remarqué chez tous les élèves beaucoup de bonne volonté. Mais parmi ceux, qui nous ont montré quelques talents remarquables, nous citerons Melles Marie Gunst, Rose

Schusechnyi, Gisella Rotter, Célie Morgenstern, qui méritent tous les éloges pour la correction de leur chant et la science musicale qu'elles ont déployées.

Au théâtre national a débuté Mme Bréthol, cantatrice de l'opéra de Hambourg dans plusieurs rôles. Elle a une physique bien favorable à la scène. Son jeu est très médiocre. Sa voix dans le registre supérieur est sonore. Mais cet organe si éclatant dans les notes élevées n'a plus de force et de sonorité dans le registre médium.

Legujabb zeneművek.

»**Der Hausfreund.**« Stücke aus den Werken classischer und moderner Meister als Trios für Violine, Harmonium und Pianoforte, eingerichtet von August Reinhard (Op. 19) Mendelssohn, Schopin, Weber, Schumann művei vannak ezen füzetekben igen ügyesen feldolgozva az említett 3 hangszerre. Ára egy számnak 1 frt.

Am Harmonium. Uebungs- und Vortragstücke vorzugsweise aus der volksthümlichen und klassischen Musikliteratur, gewählt und für das Harmonium gesetzt von August Reichard 8. füzet, melyek mind-egyike alkalmas és dallamos darabokat tartalmaz harmoniumra egy füzet ára 1 frt.

Fête du village Klavierstück zu vier Händen. Albert Nortotól. Tetszetős, és könnyű négy kezű zongoradarab. Ára 1 frt.

Premiers Succès. Zwölf Stücke im Umfang von 5 Tönen für das Pianoforte zu 4 Händen von Gustav Hasse. Hézag pótló négy kezes apróságok, melyek főleg a zongora tanárok figyelmébe ajánltatnak. Ára egy füzetnek 1 frt.

Der Vogt von Tanneberg. Ballade in 6 Liedern für eine Bassstimme mit Pianoforte von Theobald Rehbaum.

Ezen zeneművek Carl Simon berlini kiadónál jelentek meg és kaphatók a társulat zeneműkereskedésében (váci utca 3.)

23. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK

HETI SZEMLEJE.

SZAKSZERKESZTŐK :

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ :

KACZIÁNY GÉZA.

KIADÓTULAJDONOS :

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMT. IDŐSB. FOLDINI EDE ÉS TÁRSA

1882.

Egyes szám ára 15 kr.

ÉMLÉK-NAPTÁR.

Junius 26-án.

1814. halt meg Reichhardt János Frigyes, zeneszerző és író. Szül. 1752.

Junius 27-én.

1789. szül. Silcher Frigyes, dalszerző Würtembergben. Megh. 1860.

1821. szül. Conradi Ágoston, zeneszerző Berlinben. Megh. 1873.

Junius 28-án.

1815. szül. Franz Róbert, dalszerző Halléban.

1831. szül. Joachim József, hegedűművész Pozsony mellett.

Junius 29-én.

1732. szül. Bach János Keresztély, Bach Sebestyén kilencedik fia, Lipésében.

1833. szül. Zimay László, zeneszerző Gyöngyösön.

1879. halt meg Kontski Antal, zongoraművész és zeneszerző. Szül. 1817.

Junius 30-án.

1823. szül. Bagge Selmár, zeneszerző és tudós Koburgban.

Julius 1-én.

1784. halt meg Bach Vilmos Fr., Bach Sebestyén legtehetségebb, de legszerencsétlenebb fia Berlinben. Szül. 1710.

1814. szül. Wallace Vilmos, angol zeneszerző Waterfordban.

Julius 2-án.

1714. szül. Gluck Kristóf, zeneszerző Weidenwangban. Megh. 1787.

1828. szül. Huber Károly, zeneszerző és karnagy Varjason, (Temesmegye).

A huszonharmadik szám tartalma :

T. olvasóinkhoz!

A nemz. színház zenekarának magyarosodása.

Operai polemia.

Szinpadi vizsgák.

Tárca :

A londoni mütárlat.

Zene.

A színpalak világából.

Képzőművészet.

La Hongrie á l'Etranger.

Uj zeneművek.

Hirdetések.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak:

Kitünő hazai gyártmány.

K O R I K B É L A

zongorakészítő Budapest.

Szakértők véleményével támogatott kitünő hangszerek, melyek a magyar közönség figyelmébe ajánlatnak.

Javitást és bőrozést is eszközöl.

!!! Figyelmeztetés !!!

Kitünő zongorahangoló

M A G R I N I A.

ajánlatik mindennemű zongora-hangolás, javítás, bőrozésére.

Megtudható a társulat zeneműkereskedésében váci utca 3.

Megjelent a társulat kiadásában:

A

vörös sapka

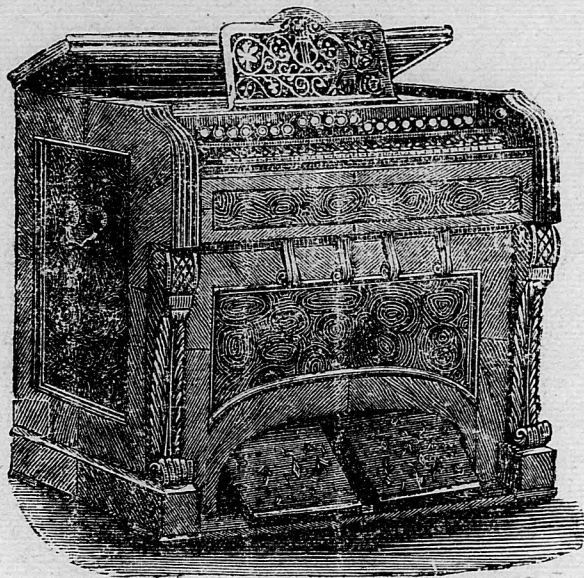
népszínművének összes kedvelt dala.

1. »Ugyan rózsám mit látsz rajtam.«
2. »Az orcája olyan mint a gyöngye harmat. (Eredeti dal) szerző H a l m a y K á z m é r.
3. »Ripi-ropeg a csizmám« (Eredeti dal) szerző H a l m a y K á z m é r.
4. »Sir a madár, sir a száraz ágon« (Eredeti dal) szerző R é v a i R i v t s c h i t s A.
5. »Hallja-e, hallja-e, kis violám« (Eredeti dal) szerző R é v a i R i v t s c h i t s A.
6. »Sokszor nézek fel az égre.«
7. »Galagonya bojtortján «
8. »Vágtat a ló, elszakadt a kantárja.«

E népszínmű nagy tetszést s sikert aratott a budapesti népszínházban.

Kapható a társulat nemz zeneműkereskedésében s minden hazai könyv-és zeneműkereskedésben.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak:

A legkitünőbb
„Harmoniumok

Titz Péter utóda
Kotykievicz Teofil
gyára Bécsben.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 forinttól felfelé.

Több évi jótállás!

➔ Árjegyzékek kívánatra érmentve küldelnek

➔ **! Ehrbar! !** ➔

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartóságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét Kaphatók:

Szalon Stucz,	diófa	} keresztthurozott és egyszerű.
„ „	fekete	

„Produktiv szövetkezet“

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer“ zongoragyárából elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyaggyár készítményeivel.

Tekintve a kitünő minőséget a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlhatók az úgynevezett „Mignon zongorák.“

➔ **A nagy arany éremmel kitüntetve.** ➔

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák
Rövid szalon, diófából
„ „ fekete.

➔ Árjegyzék küldetik, díj nélkül.